

Reo ā-tā: e whai ake nei.

Ngā Tamatoa

Ko tōku reo, tōku nui, tōku wehi, tōku whakatiketike, tōku tuakiri tangata. Mei kore ake tōku reo māori ka kore tōku āhuetanga māori, tōku whakaaro māori, tōku huarahi ki te ao tūroa, ka kore ahau. “Tama tū, tama ora, tama mate, tama toa!” ko wēnei kupu o te rōpū Ngā Tamatoa, te rōpū totoa, te rōpū kokinga. I tēnei rōpū mātātahi ka whakatohe rātou ki te whakatika te makihuhunu i roto i te pūnaha pākehā. I whakapono a Ngā Tamatoa ki a rātou kaupapa, ō rātou tangata, me tō rātou tohe māhaki i apatari (1).

I toa ai a whiro, me noho puku noa te tangata. Ko te rōpū Nga Tamatoa, i ngākau titikaha ki te whakamaranga te mana Māori me te whakamanawa i te manarite mō Ngai Māori i Aotearoa mō ngā uri whakaheke. I te tau 1972 i kohikohi a Ngā Tamatoa 30,000 waitohu mō te pukapuka inoi reo Māori. I te rā 14 o Mahuru, ko Hana Jackson tētahi o ngā tātaki o Ngā Tamatoa i whakaari te pukapuka inoi ki ngā tapuwae o te kāwanatanga (2). Tēnei pukapuka inoi he tohu pai mō te tīmatanga o te whakarauora i te reo māori whaihoki te whakamahiri āki i te kura kaupapa me te kōhanga rangatohe. “He whakaohoho māori i a rātou o te meka tērā tō tātou tuakiri tangata, tō tātou reo me tō tātou mātāpono,” nā Toro Waaka. E mihi ana ki te rōpū Ngā Tamatoa ko rātou ngā tāngata rawe (1, 2).

Kaua e whakamā ki te ako i te reo māori ahakoa he iti he taonga. Kua rongu ahau mō tō whawhai mō tō tātou reo ehara i te mea kia puāwai mai i ngā tau 1972 engari kia puāwai mo ake, ka kite atu i tō tātou oranga i tēnei rā. Ka mau tonu ahau ki te awahi i te reo i roto i tōku oranga, te reo nāu i whakapau kaha koe mō (3).